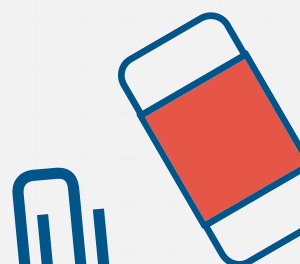
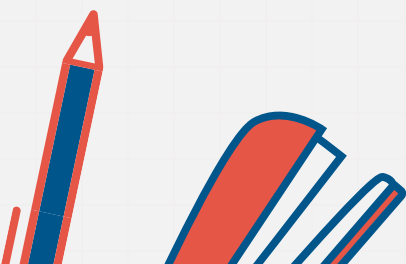

JAK UČIT V DOBĚ KORONAVIROVÉ?

Doporučení pro učitele

JAK NA VÝUKU BĚHEM MIMOŘÁDNÝCH OPATŘENÍ

Neklást důraz na výkon

Nacházíme se v mimořádné době, které musí být uzpůsobena nejen výuka, ale i učivo zadávané dětem. Děti by se měly udržet v určitém vzdělávacím rytmu, spíše ale z hlediska pravidelného režimu a efektivního využití části volného času. Neměli byste po nich vyžadovat výkony jako za normálních okolností. Rodiče nemají povinnost plně učitele nahradit.

**"Dost dobře" stačí,
nemusíte být perfektní**

Učitel by neměl mít povinnost dokázat, že je perfektním učitelem v extrémně vyhocené době. Není potřeba za každou cenu vymyslet něco nového, je naprosto v pořádku doporučovat dětem ke zhlédnutí videa, která považujete za vhodná a již je někdo vytvořil.

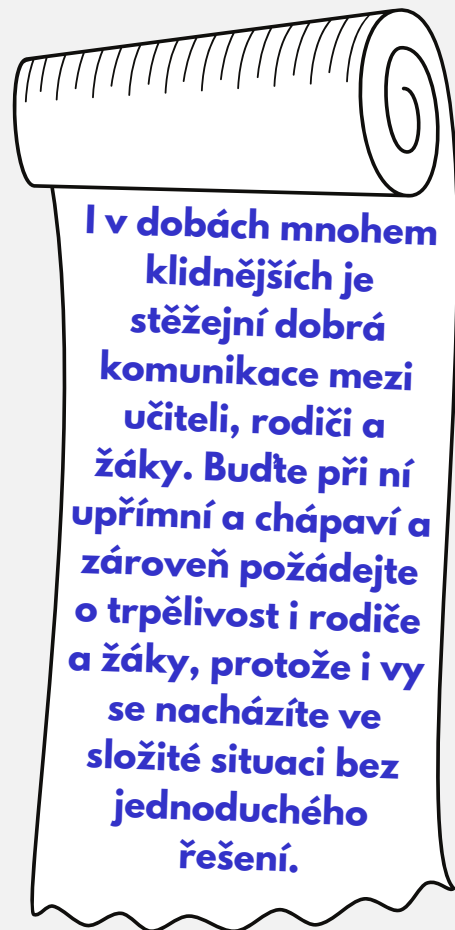
Promluvte si s žáky

V současné situaci je vhodné dát prostor dětem vyjádřit jejich obavy. Rodiny žáků se mohou nacházet v různých situacích, a proto je třeba mít na paměti, že jít podle osnov by momentálně nemělo být prioritou. Z pohledu psychologů je proto důležité zejména v tomto období neklást na žáky příliš velké nároky, ale spíše se zaměřit na jejich obavy a zájmy. Čeho se žák z hlediska školy, známkování, dalšího studia obává? U jakého předmětu cítí, že potřebuje větší podporu učitele? U čeho má strach, že už to později nedožene? Co by jeho samotného z učiva zajímalo, o čem by se chtěl učit? Nedal by se jeho zájem nějak propojit s učivem dle osnov?

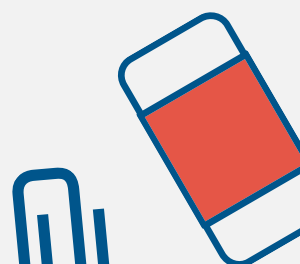
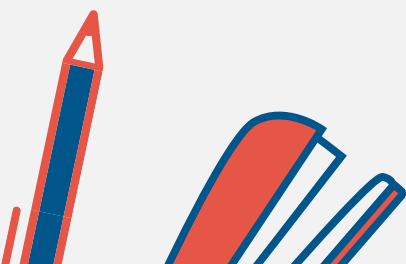
Společně to zvládnete

Nebojte se měnit svoje rozhodnutí, přiznat, že jste to s učivem přehnali. Změňte studijní plány, pokud se vám bude zdát, že dosavadní způsob distanční výuky nefunguje. Musíte ovšem rodičům sdělit, že i pro vás je situace komplikovaná a mnoho věcí, které nyní musíte využívat, si teprve osaháváte. Proto bychom doporučili vytvořit si konzultační hodiny pro rodiče (případně i pro děti). Můžete jim např. všem poslat pozvánku na "online třídní schůzky" konající se v určitém časovém rozmezí např. na platformě Zoom (možnost hromadného telefonního rozhovoru do 40 minut zdarma) nebo Skype. Je důležité se rodičů zeptat, jak se jim doma učení daří, jestli úkoly zvládají, jestli je množství učiva přiměřené, či jestli mají děti k dispozici všechny prostředky, které jsou potřeba k vámi nastavenému formátu výuky. Společně pak můžete dojít k možným řešením a výuku upravit.

Sdílejte zkušenost

Užitečné mohou být různé podpůrné skupiny na Facebooku jako např. "Pedagogická komora - diskuze o školství - učitelé, ředitelé...", kde můžete sdílet své zkušenosti s distanční výukou.

MATEŘSKÁ ŠKOLA

Rodičům můžete vždy na začátku týdne poslat něco na zabavení dětí – vystřihovánky, omalovánky atd. v závislosti na věku dítěte. K tomu dodejte potřebnou instrukci – třeba jak má dítě správně držet tužku, aby se postupně učilo úchop. Pokud bude rodič pracovat na zahradě, může přitom pomoci dítěti vytvořit herbář. Nebo může dítě zapojit do domácnosti – dítě pomůže s vařením např. podáváním ingrediencí nebo zametením dětským smetáčkem. Pokud je v rodině domácí zvíře, mohlo by dítě převzít část péče o něj.

Užitečné odkazy:

[Pigy](#) (rozcvička a čtení pohádek)

Cvičení s [JanyLandl](#) (na instagramovém profilu každý den v 10:00),
čtení dětem na [Youtube](#) nebo v rozhlase [Radia Junior](#)

PIGY

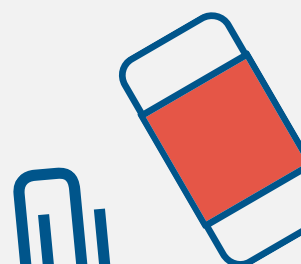
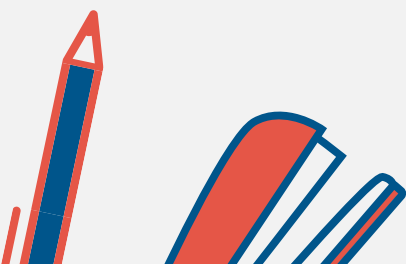
JANYLANDL

ČTENÍ
DĚTEM

RADIO
JUNIOR

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Pro žáky může být učení doma velmi stresující. Chybí jim výklad učitele k vypracování úkolů. Rodiče často pracující na plný úvazek a starající se o domácnost si nemusí s učivem dobře poradit, sami si musí poznatky dohledávat a prostudovat a pod takovým náparem pak předávají dětem něco, čemu sami úplně nerozumí. Dětem navíc chybí podpora spolužáků ve třídě. Pokud se toho do školy nakupí moc, už tak z okolních událostí zatížená rodině mohou školní povinnosti velmi přitížit.

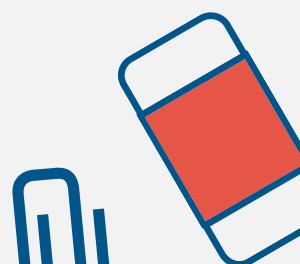
Pokud by o podobě distanční výuky rozhodovali psychologové, navrhli by:

Co je skutečně nezbytné

Určete, jaké předměty jsou skutečně bezpodmínečně nutné a bez jakých znalostí se děti neobejdou v dalším ročníku. Stěžejní může být matematika a čeština, případně cizí jazyk. Znalosti z přírodovědy, dějepisu, vlastivědy a jiných naučných předmětů si děti mohou doplnit i z dokumentů, dětských naučných seriálů či zajímavých webových stránek. Zkuste se zamyslet, které znalosti z celého objemu učiva těchto předmětů jsou klíčové, a můžete žákům k doporučenému dokumentu připravit krátké shrnutí, co by si měli zkusit zapamatovat.

Dobrovolné > povinné

Rodičům a žákům dejte jasně najevo, co z materiálů si musí přečíst a jaký úkol splnit. Takových materiálů by mělo být jen naprosto nezbytné množství. Zbytek úkolů, u kterých byste měli uvést, že je nevyžadujete, by měl sloužit k lepšímu pochopení, pro zájem dítěte, nebo kdyby rodičům a dítěti zbyl čas a energie. Poměrově by měly převažovat učební materiály a dobrovolné úkoly a menší množství pak tvořit úkoly povinné.

Výuka > úkoly

Jako učitelé byste měli poskytovat především výuku, povinné úkoly pouze minimálně. Můžete žákům poslat svůj výklad přepsaný na počítači, nahrát svoji přednášku na video, nebo žákům udělat online výukovou hodinu třeba přes Skype. Zde ale musíte pamatovat na to, že ne všechny děti budou mít možnost v daný čas u počítače být. Proto byste jim i tuto přednášku měli natočit a poslat, aby se na ni mohly podívat zpětně. Mějte na paměti, že v mnoha domácnostech nebude mít dítě možnost trávit přípravou do školy více než např. 2 hodiny denně. Proto tomu přizpůsobte množství výukových materiálů a především úkolů. Vypracování dobrovolných úkolů nechte na zvážení rodičů. Při konzultačních hodinách se rodičů zeptejte, jestli pro ně a jejich děti byly dobrovolné doplňující úkoly přínosné či zda je využili. Případně je požádejte o návrh změny.

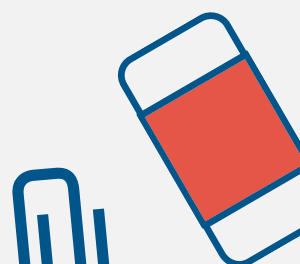
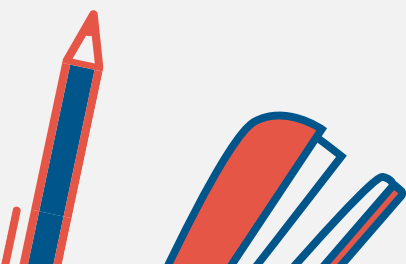
Správné řešení úloh

Nezapomeňte, že u procvičovacích úkolů je důležité žákům poskytnout správné řešení s odůvodněním. Z vašeho popisu konkrétního řešení se opět mnoho naučí. Pomůže také výrazně rodičům, aby nemuseli správné řešení složitě zjišťovat odjinud. Vám jako odborníkům daného oboru může úkol připadat triviální, ale velká část rodičů už možná nepoužívané základní znalosti od školy zapomněla.

Co s výtvarkou?

Předměty jako výtvarná výchova nebo tělocvik by v této době měly být zcela dobrovolné a sloužit skutečně jenom pro ozvláštnění volného času dítěte.

Práce s aplikací

Je nutné, abyste se s každou aplikací či nástrojem k distanční online výuce nejdřív naučili pracovat vy sami. Pokud vám bude vyhovovat nějaká výuková aplikace, prozkoumejte si její nabídku a rodičům jasně napište, co z toho si má dítě projít a v čem mu to pomůže (co se tím naučí). Pokud je přístup do aplikace složitější a máte pocit, že je ze začátku potřeba se v ní zorientovat, pomozte rodičům tím, že jim poskytnete i stručný návod na použití. Opět mějte na paměti, že vám mohou aplikace připadat jednoduché, ale někteří rodiče nemusí být zvyklí s takovým typem aplikací pracovat. Ušetřete jim proto čas strávený porozumění aplikaci, který by mohli věnovat výuce svého dítěte.

Užitečné odkazy:

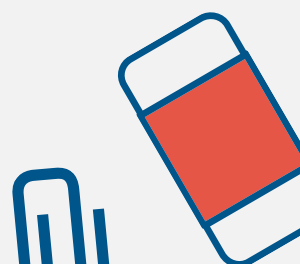
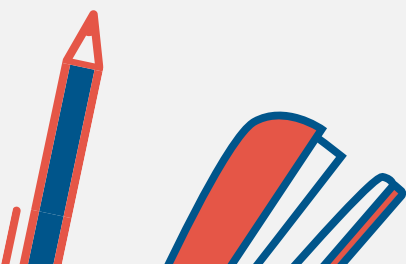
Pro oba dva stupně ZŠ naleznete rozmanité výukové materiály např. na [khanacademy.org](https://www.khanacademy.org). V menu “Kurzy” můžete vybrat předmět a konkrétní látku, ke které jsou zde výuková videa i procvičovací úlohy. Můžete tak rodičům poslat odkaz na konkrétní sadu videí s úlohami. Tipy na mnoho jiných aplikací a webových platforem umožňujících domácí výuku naleznete na [odkazu](#).

KHAN
ACADEMY

TIPY NA
APLIKACE

KONKRÉTNÍ TIPY

1. Stupeň ZŠ

Děti mohou učiteli napsat jeden dopis, např. na stránku a poslat poštou nebo oskenovaný emailem. Díky skenování se ty starší naučí něco do informatiky. Pokud nemá rodina doma skener, mohou rodiče dopis vyfotit na mobil a ukázat dítěti, jak jej emailem odeslat.

Užitečné odkazy:

[Žáci v pohybu](#)

[Skoro školní vysílání rádia Junior](#) - V rámci rozhovoru "učitele"

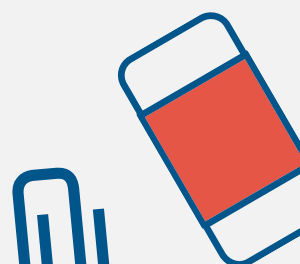
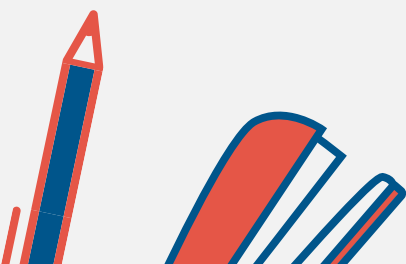
s žákem Kájou se opakují např. slovní druhy, větné způsoby apod.

ŽÁCI
V POHYBU

RÁDIO
JUNIOR

2. Stupeň ZŠ

Zkuste se zamyslet nad tím, co vám o svých zájmech řekly děti a jestli by to nešlo nějak propojit s osnovami. Pro ilustraci: zajímá se dítě o sport? Ať zkusí statisticky zpracovat výhry svého oblíbeného sportovce s procenty výher a proher třeba i s porovnáním ostatních sportovců v zemi. Může na stejné téma napsat i krátký referát o vývoji tohoto sportu napříč lidskými dějinami – do dějepisu a češtiny. Tím se děti naučí vyhledávat informace, které potřebují, což je pro budoucí studium i život důležitá dovednost. Navíc se díky tomu mnoho z nich dozví, že internet neslouží jenom pro zábavu, ale že je to užitečný pracovní nástroj a měli bychom jej využívat primárně takto.

Provázání předmětů

Nebojte se propojovat předměty dohromady pro snížení objemu úkolů. Je možné propojit i anglický jazyk s jiným předmětem (přírodovědou, dějepisem, zeměpisem, ...). Můžete žákům poslat video např. o přírodě v angličtině a zadat, aby vám v angličtině napsali tři nejdůležitější věci, které se z něj dozvěděli.

Užitečné odkazy:

[Čeština na pohodu](#) (instagram [cestina_na_pohodu](#))

[Anglická výslovnost s Irenou](#)

Pro výuku angličtiny nebo jako zpestření volného času:

[12 světových muzeí](#), která nabízejí online prohlídky (článek v odkazu je v angličtině)

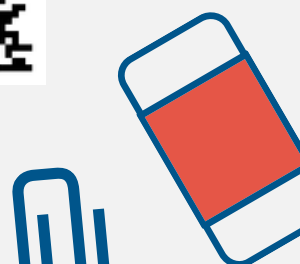
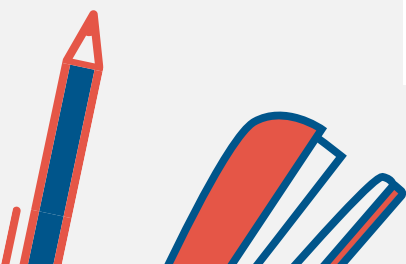
ČEŠTINA
NA POHODU

AJ
S IRENOU

12 MUZEÍ

Zapojení žáků

Pokud víte o to tom, že některý z žáků umí něco, co by se mohlo hodit i ostatním, zkuste se s ním domluvit, jestli by se mu nechtělo to ostatní naučit. Pokud by měl čas a technické vybavení, mohl by natočit video např. o tom, jak vytvořit dobrou PowerPoint prezentaci. Nebo by mohl přeložit a vysvětlit krátkou část vtipného sitcomu z angličtiny do češtiny apod. Děti často sledují youtubery a možná by si taky chtěly vyzkoušet jedním takovým být. Teď by pro to měly příležitost.

NEROVNÉ PODMÍNKY

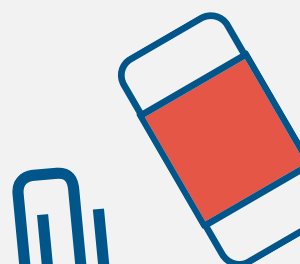
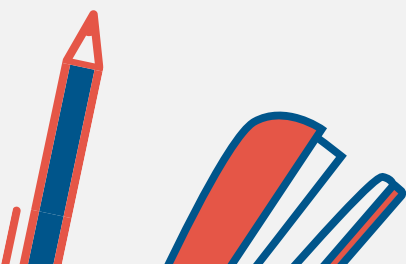
Individualizace výuky

Už v průběhu výuky za mimořádných opatření se snažte výuku individualizovat pro každé dítě. Je možné, že máte dětí mnoho, proto i vám se ulehčí práce, když se zaměříte na to skutečně důležité. Toníkovi před uzavřením škol nešlo moc dobře násobení, ale s diktáty neměl problém? Zaměřte se u něho na matematiku, úkoly do češtiny zadávejte v menší míře a rodičům sdělte, že kdyby se něco nedalo stihnout, ať uberou raději z té češtiny.

Co když dítě nemá počítač

Je třeba myslet na to, že ne všechny děti mají k dispozici vlastní počítač. Zvláště pokud je v rodině školáků víc, nemohou všichni u jednoho počítače trávit větší část dne online výukou. Nehledě na přetížení internetových sítí, kvůli kterému připojení často vypadává a práci značně ztěžuje. O nárůstu nervozity nemluvě. Proto je vhodné alespoň část výuky koncipovat tak, aby bylo možné ji splnit offline.

Mironet půjčí počítač

Pro usnadnění výuky umožní [společnost Mironet](#) zapůjčení počítačů do rodin, které jej pro děti potřebují, za nízký měsíční poplatek, nebo i zdarma. Na vás učitelích je, abyste se s rodiči spojili a zjistili, jaký žák nemá k vlastnímu počítači přístup, a o této možnosti je informovali.

MIRONET

Pomocť může dobrovolník

Pokud by žák měl velmi omezený nebo žádný přístup na internet, bude potřeba pro něj vymyslet zcela individuální plán. Pokud učíte v menší obci, bylo by vhodné dítěti materiály např. vytisknout a hodit do schránky u domu. Pokud učíte ve velkém městě, zkuste se obrátit na nějakou dobrovolnickou organizaci, která by toto byla schopná zařídit. Např. v Brně funguje [databáze koordinovaných dobrovolníků MU](#). Dobrovolník by mohl po domluvě s rodiči dítěte zajišťovat dítěti instrukce a materiály, nebo dítě přímo doučovat dle instrukcí učitele.

MU
POMÁHÁ

Pro další rady...

Další užitečné poznatky o zpřístupnění výuky všem dětem shrnul [Člověk v tísni](#) - zde je stručně popsáno, jak můžete pracovat s dětmi offline a s čím mají podle dosavadních zkušeností rodiče s dětmi největší problém.

ČLOVĚK
V TÍSNI

Tento leták vznikl v rámci výuky na Katedře psychologie FSS MU pod vedením Mgr. Zuzany Masopustové, Ph.D. a je určen k volnému šíření.

Autorky: Bc. et Bc. Alexandra Ocásková,
Bc. Andrea Sandanusová

